

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid
De heer Dr. C.P. Veerman
Postbus 2040
2500 EK Den Haag

Datum: Harlingen, 5 september 2005.

Kenmerk: HvK/HR/H05057

Betreft: Schadeloosstelling Mechanische kokkelvisserij

Geachte heer Veerman,

Op 7 juli 2005 heeft de Commissie Schadebepaling Kokkelvisserij u geadviseerd over de omvang van een redelijke schadevergoeding voor de houders van een vergunning voor mechanische kokkelvisserij in de Waddenzee.

Wij verzoeken u de kosten van deze schadevergoeding niet uit het Waddenfonds te financieren. Voorts plaatsen wij grote vraagtekens bij de hoogte en de onderbouwing van de schadevergoeding. Tenslotte geven wij u in overweging het advies op het punt van het sociaal plan wel en spoedig te volgen.

1) Schadevergoeding niet uit Waddenfonds betalen

Bij brief van 23 juni jl. aan de Tweede Kamer stelt minister Dekker dat het Kabinet besloten heeft de nadeelcompensatie uit het toekomstige Waddenfonds te betalen. Het Waddenfonds is ingesteld voor het actieve herstel van de natuurwaarden van het Waddengebied. Het betalen van een schadevergoeding aan een economische sector hoort daar in onze ogen niet in thuis. Dit standpunt hebben wij u reeds bij brief van 21 april jl. medegedeeld.

Wij staan niet alleen in dit standpunt. Ook in het advies van de Commissie Meijer wordt duidelijk omschreven welke zaken uit de verschillende delen van het Waddenfonds bekostigd zouden moeten worden. Schadeloosstellingen in het algemeen en die van de mechanische kokkelsector in het bijzonder horen hier niet bij. Verder heeft de Raad voor de Wadden recent op verzoek van de Minister van VROM geadviseerd over het investeringsplan Waddenfonds. In dit advies (pagina 19) stelt de Raad: *De Raad heeft al eerder aangegeven dat de compensatie van de mechanische kokkelvisserij vanuit het reguliere beleid moet plaatsvinden en dat deze compensatie gekoppeld moet zijn aan het definitief aan de visserij onttrekken van de desbetreffende schepen om verplaatsing van de problemen te voorkomen.* Het arrest van het Europese Hof¹ van Justitie versterkt naar de mening van de Raad het argument dat deze compensatie niet vanuit het Waddenfonds gefinancierd dient te worden.

¹7 september 2004; in zaak C-127/02 inzake de mechanische kokkelvisserij in de Waddenzee en de toepassing van de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Wij verzoeken u met klem het advies van de Raad voor de Wadden in deze te volgen. Een en ander geldt te meer daar u in het Algemeen Overleg d.d. 14 oktober 2004 zelf heeft aangegeven dat voortzetting van de kokkelvisserij vanuit politieke, maatschappelijke en juridische context niet aan de orde is. Wij citeren het antwoord van de minister uit Kamerstuk 29684, nr.20:

De sector is duidelijk gemaakt dat de politieke, maatschappelijke en juridische context (druk van milieuorganisaties, het advies van de commissie-Meijer, de belangen van de kokkelsector, de procedure bij het Europese Hof) een overgangperiode van zeven, wellicht negen jaar naar verduurzaming de meest reële optie maakte, dat de overheid onmogelijk kon bijdragen aan kosten voor innovatie en dat er onmogelijk een beroep op schadevergoeding zou kunnen worden gedaan als de sector het uiteindelijk niet zou blijken te redden, ook na verduurzaming. Zeer relevant voor de mogelijkheid tot vergunningverlening was tevens de nieuwe bevinding in EVA-II dat de voedselreservering met een factor drie is onderschat. De sector vindt de overgangperiode te kort, maar was er na enige tijd ook van overtuigd dat de voortzetting van de kokkelvisserij binnen het geschetste kader onmogelijk zou zijn.

Op vragen van diverse Kamerleden heeft u destijds aangegeven dat u getekende verklaringen heeft van alle vergunninghouders waarin zij stellen liever te kiezen voor een schadeloosstelling dan het reële risico te lopen -gelet op voornoemd arrest- dat de toekomstige vergunningaanvragen zouden worden geweigerd dan wel vernietigd. De reeks van recente uitspraken van de Raad van State maakt duidelijk dat die vrees gegrond was: geen van de in de afgelopen jaren verleende vergunningen ter zake heeft stand gehouden. Gelet hierop is er geen sprake van een eenzijdig overheidsbesluit waarvoor volledige schadeloosstelling aan de orde is.

2) Vraagtekens over redelijkheid bedrag

Subsidiar aan ons primaire punt dat de schadeloosstelling niet uit of ten koste van het Waddenfonds gefinancierd mag worden, hebben wij grote vraagtekens bij de hoogte en onderbouwing van het bedrag van de geadviseerde schadeloosstelling. Het advies van de Commissie is grotendeels gebaseerd op een statistische prognose van de te verwachten kokkelvangst in de periode 2005-2009. Deze prognose is opgesteld aan de hand van twee parameters:

- 1) Het aantal kokkels in de Waddenzee in 2004.
- 2) De historische ontwikkeling van de kokkelbestanden.

De Commissie maakt voor haar berekening gebruik van de gegevens uit het EVA 2 deelrapport H2: *Evaluatie van de geschatte omvang en ligging van kokkelbestanden in de Waddenzee, Oosterschelde en Westerschelde*. De door u ingestelde Wetenschappelijke Auditcommissie EVA 2 heeft belangrijke kritiek op de inhoud van dit rapport:

De audit-commissie heeft problemen met een essentieel punt, namelijk de gebruikte berekeningsmethode voor de bestandsschattingen. De commissie begrijpt vooral de gebruikte formules voor de extrapolatie van mei tot september niet. (..) De formules blijken dimensioneel ook niet te kloppen. (..)

Kortom: de commissie kan het niet goed beoordelen omdat zij niet kan terugvinden hoe de berekeningen gebeurd zijn, maar intuïtief worden dit vreemde (onjuiste?) formules gevonden die toelichting behoeven gezien het grote belang ervan. Er moet dus een betere definitie van de variabelen en parameters gegeven worden en de berekeningsmethoden moeten duidelijk zijn. (blz 82 deelrapport)

Uit monitoringsgegevens van het Koninklijk NIOZ blijkt bovendien dat de hoeveelheid kokkels in het jaar 2004 waarschijnlijk aanmerkelijk lager was dan door de Commissie wordt aangenomen. Terwijl de Commissie uitgaat van een daling van 16% ten opzichte van 1998, komt het NIOZ uit op een achteruitgang van 68%. Doorgerekend betekent dit dat het schadebedrag met een factor 6 te hoog is ingeschat.

De Commissie heeft bij het berekenen van de prognose geen gebruik gemaakt van bovenstaande biologische informatie. Ook de daadwerkelijke aanvoergegevens zoals verzameld door het Landbouw Economisch Instituut zijn niet gebruikt.

Onze organisaties zetten op basis van het bovenstaande grote vraagtekens bij de redelijkheid van de voorgestelde schadevergoeding. Wij willen u dan ook vragen om de hoogte van de schadevergoeding aandachtig te bestuderen en ook gebruik te maken van onafhankelijke informatie over de aantalsontwikkeling van de kokkels in de Waddenzee.

3) Bijdrage voor sociaal plan spoedig en los van schadevergoeding uitbetalen

De vergunninghouders hebben een sociaal plan opgesteld om de gevolgen van het ontslaan van 133 werknemers te ondervangen. De Commissie stelt voor om hiervoor een bedrag van EUR 7.5 miljoen toe te kennen. Onze organisaties ondersteunen dit en stellen voor om dit bedrag spoedig en onafhankelijk van de schadevergoeding voor de vergunninghouders uit te keren.

Samengevat zijn wij van oordeel dat de vergoeding niet uit het Waddenfonds gefinancierd dient te worden, plaatsen wij ernstige vraagtekens bij de hoogte en motivering van de schadevergoeding, en vragen wij u om een spoedige bijdrage te leveren aan het sociaal plan.

Wij stellen een reactie van uw kant op prijs.

Hoogachtend,

Mede namens Vereniging Natuurmonumenten, Vogelbescherming Nederland en de Stichting Wilde Kokkels,

Hidde van Kersen
Directeur Waddenvereniging